PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W ZWOLENIU

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU ZWOLEŃSKIEGO ZA 2024 ROK

Zwoleń 2025

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zwoleniu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, na terenie powiatu zwoleńskiego, na mocy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 416).

Głównym celem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zwoleniu jest dbanie o zdrowie mieszkańców powiatu zwoleńskiego w każdym aspekcie życia oraz przeciwdziałanie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej.

W związku z powyższym, zgodnie z planem zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zwoleniu na rok 2024, zostały zrealizowane zagadnienia mające na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, bezpieczeństwem zdrowotnym wody, warunkami pracy i wypoczynku, higieny procesów nauczania i wychowania.

Sytuację epidemiologiczną i stan sanitarny powiatu zwoleńskiego opracowano na podstawie informacji i materiałów zebranych podczas kontroli nadzorowanych obiektów, wyników badań i przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych.

Podsumowując całoroczną pracę pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, którzy każdego dnia działają na rzecz zdrowia publicznego i bezpieczeństwa sanitarnego sporządzono dokument opisujący najważniejsze obszary, jakie znajdują się pod nadzorem inspekcji sanitarnej.

I. Sekcja Epidemiologii

Ocena sytuacji epidemiologicznej na terenie objętym działaniami nadzorowymi PSSE w Zwoleniu.

Dane epidemiologiczne dotyczące zarejestrowanych na terenie powiatu zwoleńskiego wybranych chorób zakaźnych (liczba przypadków i zapadalność na 100 tys. mieszkańców) w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023 r.

Nazwa choroby zakaźnej	2023		2024	
	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.
Odra i różyczka	0	0	0	0
Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie (OPW)	0	0	0	0
Choroby przenoszone drogą pokarmową (zatrucia pokarmowe wywołane pał. Salmonella)	16 (w tym 8 w dwóch ogniskach)	45,11	9 (w tym 2 w jednym ognisku)	25,65
Krztusiec	1	2,8	42	119,72
Błonica, tężec	0	0	0	0
Grypa potwierdzona szybkim testem antygenowym	260	733,05	401	1143,06
Zakażenia SARS COV-2 (COVID-19)	526	1483,02	496	1413,87
Choroby przenoszone drogą krwiopochodną WZW B (przewlekłe)	1	2,85	0	0
Choroby przenoszone drogą krwiopochodną WZW C (przewlekłe)	0	0	2	5,70
Gruźlica płuc	9	25,37	5	14,25

Legioneloza/ podejrzenia/ zachorowania	**0**	**0**	**0**	**0**
Choroby wektorowe: Borelioza	**25**	**70,49**	**26**	**74,11**
Choroby wektorowe: KZM	**1**	**2,85**	**1**	**2,85**
Choroby inwazyjne: Inwazyjna choroba meningokokowa	**0**	**0**	**0**	**0**
Choroby inwazyjne: Inwazyjna choroba pneumokokowa	**1**	**2,85**	**3**	**8,55**
Liczba przypadków pogryzień/ przypadki, w których rozpoczęto szczepienia poekspozycyjne	**19**	**53,56**	**20**	**57,01**
Liczba przypadków pogryzień/ przypadki, w których zwierzęta poddano obserwacji/ nie rozpoczynano szczepień poekspozycyjnych	**46**	**129,69**	**19**	**54,16**
Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową STI: **Kiła**	**0**	**0**	**2**	**5,70**
Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową STI: **Rzeżączka, Chlamydie**	**0**	**0**	**0**	**0**
Zakażenia wirusem HIV i zachorowania na AIDS	**0**	**0**	**0**	**0**

1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) programami eradykacji i eliminacji.

a) Odra i różyczka

W 2024 roku nie zarejestrowano zachorowań na odrę i różyczkę. W ramach programu (WHO) eliminacji odry i różyczki wystosowano pisma do podmiotów leczniczych przypominające o prawidłowej zgłaszalności i postępowaniu w przypadku zachorowań na odrę i różyczkę. Przypominano o możliwości bezpłatnego wykonania badań w kierunku potwierdzenia lub wykluczenia zachorowań w akredytowanym laboratorium PZH.

Ponadto PPIS w Zwoleniu, w związku z niepokojącą sytuacją epidemiologiczną w kraju w zakresie zachorowań na odrę, w przesłanym do podmiotów leczniczych piśmie, przypomniał zarządzającym i kierownictwu placówek o obowiązkach pracodawcy wobec pracowników wynikających z przepisów prawa (Kodeks pracy, ustawa *o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia *w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników narażonych zawodowo na te czynniki)* w przedmiocie szczepień ochronnych personelu medycznego (w tym przeciwko odrze).

b) Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie (OPW)

W roku 2024 na terenie powiatu zwoleńskiego nie zarejestrowano przypadków OPW. Wśród podmiotów leczniczych objętych nadzorem PSSE nie było oddziałów pediatrii, neurologii dziecięcej oraz oddziałów zakaźnych.

Dane dot. sytuacji epidemiologicznej zamieszczano w cotygodniowych raportach przekazywanych do WSSE w Warszawie.

W przesyłanych kilkakrotnie pismach do podmiotów leczniczych, przypominano zasady zgłaszania i postępowania w przypadku podejrzenia OPW. Informowano o rosnącej liczbie detekcji wirusa polio typu 2 pochodzenia szczepionkowego (cVDPV2) w ściekach na obszarze wielu państw Europy, w tym w Polsce oraz wynikającej z tego faktu konieczności intensyfikacji działań zmierzających do identyfikacji osób niezaszczepionych lub nie w pełni zaszczepionych w celu uzupełnienia szczepień przeciw polio.

c) Zakażenia przenoszone drogą pokarmową:

Na terenie powiatu zwoleńskiego w 2024 roku zarejestrowano dwa ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego.

Jedno dwuosobowe (identyfikator ogniska w ROE: 2024/1436/1), wystąpiło wśród osób zamieszkujących w jednym domu (ojciec i córka). Przyczyną zatrucia była pał. *Salmonella enteritidis*. Zakażenie potwierdzono u córki, zaś drugi przypadek zgłoszono jako zachorowane prawdopodobne powiązane z przypadkiem potwierdzonym. Nie udało ustalić się nośnika zakażenia. Osoby chore pozostawały w leczeniu ambulatoryjnym. Dwie pozostałe osoby współzamieszkujące nie zgłaszały żadnych objawów chorobowych.

W drugim ognisku (identyfikator ogniska w ROE: 2024/1436/2) zachorowało 5 osób (dwoje dzieci i trzy osoby dorosłe), współzamieszkujące w jednym domu prywatnym. W związku z objawami nieżytu żołądkowo-jelitowego hospitalizowano w Oddziale Pediatrii

Szpitala w Iłży dwoje dzieci. Nie udało się ustalić czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za zachorowanie.

Zgodnie z zaraportowanymi danymi odnotowano prawie dwukrotnie niższą zapadalność (26,55) na zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami *Salmonella* niż w poprzednim 2023 roku (45,11), kiedy to w jednym ognisku zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołanego pał. *Salmonella* zachorowało 6 osób.

2. Wybrane choroby, którym można zapobiegać drogą szczepień.

a) Krztusiec

W 2024 roku odnotowano na terenie powiatu zwoleńskiego, tak jak w województwie mazowieckim i całym kraju, znamienny wzrost zachorowań na krztusiec. W porównaniu do lat poprzednich, kiedy to rejestrowano pojedyncze przypadki krztuśca lub nie odnotowano żadnych, w roku 2024 odnotowano 42 zachorowania, a zapadalność kształtowała się na poziomie 119,72 i była wyższa od rejestrowanej w kraju (86,33 – dane z meldunku 12B publikowanego na stronach PZH).

Większość zachorowań (29) to przypadki potwierdzone, 8 możliwe, a 5 prawdopodobne. Część przypadków wystąpiła w dwóch ogniskach domowych (4 zachorowania), zaś trzy to powiązanie epidemiologiczne – ognisko trzyosobowe związane z pobytem w tej samej placówce opiekuńczo -wychowawczej (przedszkole).

W sytuacji, gdy osoba u której rozpoznano krztusiec, uczestniczyła w okresie zakaźności, w zajęciach szkolnych lub przedszkolnych, osoby z kontaktu obejmowano nadzorem epidemiologicznym, przekazując stosowną informację bezpośrednio osobom z kontaktu, opiekunom prawnym (rodzicom) lub poprzez kanały informacyjne pozostające w dyspozycji szkoły lub przedszkola, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

W każdym przypadku, gdy zachorowanie wystąpiło wśród domowników, podczas prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego, przekazywano informację o konieczności zgłoszenia się do lekarza POZ w celu podjęcia decyzji w sprawie zastosowania ewentualnej chemioprofilaktyki oraz informowano o możliwości szczepień przeciwko krztuścowi w ramach szczepień zalecanych (dot. osób powyżej 19 r. ż.). Współdomowników obejmowano nadzorem epidemiologicznym i zobowiązywano do niezwłocznego zgłoszenia się do lekarza POZ i powiadomienia pracownika PSSE prowadzącego sprawę w PSSE, w przypadku wystąpienia objawów chorobowych wskazujących na krztusiec.

Ponieważ największy wzrost zachorowań na krztusiec wystąpił od lipca minionego roku, w sierpniu przed rozpoczęciem roku szkolnego, na spotkaniu z dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, uprzedzono że mogą być sytuacje, w których PPIS w Zwoleniu będzie prosił o pomoc w ustaleniu osób z kontaktu z chorym, jak też w dotarciu z informacją o objęciu nadzorem epidemiologicznym do opiekunów prawnych uczniów i pracowników.

Ponadto we wrześniu 2024 roku, PPIS w Zwoleniu do wszystkich nadzorowanych placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, wystosował „List adresowany do rodziców dzieci", w którym zwracał uwagę na to, aby rodzice sprawdzili stan uodpornienia swoich dzieci przeciwko krztuścowi, a w przypadku braków niezwłocznie je uzupełnili.

Sytuacja epidemiologiczna krztuśca, była niejednokrotnie omawiana w czasie spotkań przedstawicieli PSSE w Zwoleniu z rodzicami w szkołach i przedszkolach oraz przedstawiana lekarzom POZ w przesyłanych pismach.

b) Nie odnotowano zachorowań na tężec i błonicę.

c) Grypa

W 2024 roku na terenie powiatu zwoleńskiego zarejestrowano 401 przypadków grypy (w tym 2 potwierdzone metodami molekularnymi, a 399 testami antygenowymi). Nie odnotowano ognisk epidemicznych w zamkniętych podmiotach leczniczych (oddziały szpitalne, ZOP) i innych całodobowych placówkach zapewniających opiekę np. DPS. Większość przypadków wystąpiła w ogniskach domowych, w których w jednakowym czasie chorowało kilku domowników.

Na terenie powiatu nie jest realizowany zintegrowany program nadzoru epidemiologicznego nad grypą - typu SENTINEL.

d) SARS-Cov-2/COVID-19

W 2024 r. na terenie powiatu zwoleńskiego zarejestrowano 496 zachorowań na COVID-19. W porównaniu do dwóch poprzednich lat nadal obserwowano spadek zapadalności z wartości 5025,67 w 2022 r., poprzez 1483,02 w 2023 roku do 1413,87 w 2024 r. Z powodu infekcji hospitalizowano 13 osób. Większość zachorowań potwierdzono szybkim testem antygenowym COMBO, a tylko w kilku przypadkach wykonano testy PCR. Do września 2024 r. do PPIS raportowano głównie wykonane badania z wynikiem dodatnim poprzez system gabinet.gov - wówczas przypadki potwierdzone importowały się bezpośrednio do sytemu SEPIS. Zdecydowanie rzadziej przesyłano zgłoszenia papierowe ZLK-1, w oparciu o które, w systemie SEPIS tworzono z poziomu PSSE wywiad epidemiologiczny i opracowywano przypadek. Od 2 września zgłoszenia dodatnich wyników importowały się do systemu EpiBaza, a wywiady epidemiologiczne poszerzone, zgodnie z poleceniem GIS przeprowadzano w przypadku hospitalizacji pacjentów (nie odnotowano przypadków zgonów oraz nie uzyskano informacji o sekwencjonowaniu wirusa).

Z analizy wywiadów przeprowadzonych do 2 września wynika, że zdecydowana większość infekcji SARS COV-2 przebiegała z objawami grypopodobnymi (stan podgorączkowy lub gorączka, katar, kaszel, osłabienie, bóle mięśni). Pacjenci nie wymagali hospitalizacji, ale potwierdzali, że lekarz zalecił 7 dniową samoizolację w warunkach domowych.

Nie zarejestrowano ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych i placówkach zapewniających opiekę całodobową.

3. Choroby przenoszone drogą krwiopochodną.

a) Wirusowe zapalenie wątroby (WZW) typu B, C

W roku sprawozdawczym 2024 nie zarejestrowano zachorowania na WZW typu B. Do PSSE wpływały zgłoszenia ZLB-1 dot. wykrycia wirusa HBV lub antygenu HBsAg, ale dotyczyły osób, u których zachorowanie rozpoznano w latach poprzednich. Zgłoszenia te wprowadzano do systemu Epibaza i w uwagach nanoszono stosowną informację w tej sprawie.

W 3 przypadkach laboratorium przesłało zgłoszenia ZLB-1 o wykryciu p/ciał HBC-total. Badania te wykonano u wieloletnich pracowników medycznych, w ramach badań okresowych zleconych przez lekarza medycyny pracy. W ramach dochodzenia ustalono, że osoby te chorowały w przeszłości na WZW typu B.

Zarejestrowano 2 zachorowania na WZW typu C. Dotyczyły one mężczyzn i zostały zdiagnozowane w fazie przewlekłej podczas badań diagnostycznych z powodu utrzymujących się objawów złego samopoczucia. Osoby niezaszczepione, zaszczepiono przeciw WZW typu B. Informacje w sprawie objęcia nadzorem lekarskim oraz ewentualnego zaszczepienia osób chorych, przekazano lekarzowi POZ sprawującemu opiekę nad pacjentami i ich otoczeniem.

b) Gruźlica

Na terenie powiatu zwoleńskiego w 2024 roku zarejestrowano 5 przypadków gruźlicy prątkującej. Zapadalność wynosiła 14,25 i była prawie dwukrotnie niższa niż w 2023 roku, w którym zgłoszono 9 przypadków co dało zapadalność na poziomie 25,37 oraz zdecydowanie niższa niż w 2022 roku, gdy odnotowano 11 przypadków, a zapadalność wyniosła 30,71. Większość zachorowań (3), tak jak w latach poprzednich dotyczyła mężczyzn, w przedziale wiekowym 45-64 lata. Dwa zachorowania wystąpiły wśród kobiet powyżej 65 roku życia. Nadzorem epidemiologicznym, zgodnie z przesłanym przez WSSE algorytmem, objęto 113 osób z kontaktu. Lekarze POZ po przeprowadzeniu wywiadu zlecali tym osobom wykonanie rtg klatki piersiowej, a w niektórych przypadkach kierowali je do Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc. W sytuacjach, w których osoby z kontaktu zamieszkiwały poza terenem powiatu zwoleńskiego, przesyłano stosowną informację w sprawie objęcia nadzorem do właściwych terytorialnie PSSE.

Na bieżąco przesyłano do WSSE wpływające zgłoszenia ZLK-2 i ZLB-2 oraz formularze wywiadów epidemiologicznych.

W 2024 roku nie odnotowano przypadków zachorowań na gruźlicę płuc u osób mających gospodarstwo rolne specjalizujące się w hodowli bydła.

c) Borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu.

W porównaniu do poprzedniego 2023 roku, zapadalność na choroby wektorowe tj. boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu utrzymywała się na porównywalnym poziomie i nie zaobserwowano znamiennych statystycznie różnic. Zdecydowana większość zachorowań na boreliozę to przypadki potwierdzone (25), które z racji przewagi terenów rolniczych w powiecie i związane z tym częstsze ryzyko ekspozycji na kontakt z kleszczami, wystąpiły u mieszkańców wsi (20).

Osoba, która zachorowała na kleszczowe zapalenie mózgu nie była uprzednio szczepiona przeciwko tej chorobie.

d) Choroby inwazyjne (inwazyjna choroba meningokokowa i pneumokokowa).

W minionym roku nie odnotowano na terenie naszego powiatu zachorowań na inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis.* Podmiotom leczniczym na nadzorowanym terenie przypominano o konieczności niezwłocznego informowania PPIS o wystąpieniu każdego przypadku inwazyjnej choroby meningokokowej w przesłanych

na początku roku pismach, argumentując to polecenie koniecznością niezwłocznego ustalenia osób z kontaktu i wdrożenia profilaktyki poekspozycyjnej.

W 2024 roku odnotowano 3 przypadki inwazyjnej choroby pneumokokowej, w dwóch przypadkach przebiegające pod postacią posocznicy, zaś w jednym zapalenia otrzewnej. Zachorowania te wystąpiły u osób ze znaczną immunosupresją spowodowaną wiekiem i obecnością innych chorób przewlekłych.

e) Wścieklizna

Przy opracowywaniu zgłoszonych przypadków pokąsania ludzi przez zwierzęta, wzorem lat ubiegłych, współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii. W 2024 roku w 19 przypadkach udało się uniknąć rozpoczynania szczepień p/wściekliźnie ludzi dzięki przeprowadzonej obserwacji zwierząt (psów, kotów) przez Powiatowego Lekarza Weterynarii i wykluczeniu u nich wścieklizny. Współpraca z PLW dotyczyła również wzajemnego przesyłania kwartalnych informacji dotyczących zakażeń i chorób zakaźnych objętych wspólnym działaniem, które zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2013 roku w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta.

Do szczepień p/wściekliźnie zakwalifikowano 20 osób, cykl szczepień ukończono u 19. W jednym przypadku nie udało się zakończyć szczepień w zaplanowanym schemacie (0, 1, 3, 7, 14 i 28 dni) z powodu zgonu pacjenta wywołanego nagłym incydentem krążeniowo-oddechowym z niewyjaśnionych przyczyn.

Szczepienia prowadzono w Punktach Szczepień zorganizowanych przy Poradniach Chorób Zakaźnych w Radomiu, Kozienicach oraz Warszawie.

4. Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową – STI

a) Kiła

W minionym 2024 roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 przypadki kiły: wczesną i późną. Zapadalność kształtowała się na poziomie 5,7 i była wyższa od poprzedniego roku, w którym nie odnotowano żadnego przypadku.

b) Nie zarejestrowano zachorowań na rzeżączkę, i inne choroby przenoszone drogą płciową, w tym wywołane przez Chlamydię

c) Nie zarejestrowano żadnego przypadku zakażenia wirusem HIV i zachorowań na AIDS.

Ocena stanu sanitarno-higienicznego podmiotów leczniczych.

W 2024 roku nadzorem sanitarno-higienicznym objęto 42 podmioty lecznicze, w tym 21 to gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej. W ramach sprawowanego nadzoru w obiektach tych przeprowadzono 42 kontrole, podczas których ocenie poddawano:

a) sposób wykonywania procesów dezynfekcji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni oraz stosowanie preparatów dezynfekcyjnych zgodnie z przepisami dotyczącymi wyrobów medycznych i produktów biobójczych oraz zaleceniami producentów,

b) przeprowadzanie procesów sterylizacji z uwzględnieniem zagadnień resterylizacji i reprocesowania wyrobów medycznych oraz kontroli skuteczności tych procesów,
c) procedury sprzątania pomieszczeń, postępowania z bielizną oraz odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania,
d) procedury higieniczne ze szczególnym uwzględnieniem procedur mycia i dezynfekcji rąk oraz stosowanie właściwych preparatów antyseptycznych oraz
e) stosowanie i dostępność do środków ochrony indywidualnej odpowiednich do stopnia zagrożenia.

Większość podmiotów leczniczych zlokalizowana jest w samodzielnych budynkach lub zespołach pomieszczeń przeznaczonych tylko do celów prowadzonej działalności. Kształt i powierzchnia pomieszczeń, w których udzielane były świadczenia zdrowotne zwykle umożliwiały prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących ich niezbędne funkcjonalne wyposażenie.

W większości placówek, w których udzielane są świadczenia zdrowotne dorosłym, dzieciom zdrowym i dzieciom chorym są wspólne dla wszystkich grup pacjentów, ale zachowany jest rozdział czasowy przyjęć.

W nadzorowanych obiektach gabinety zabiegowe pełniły często funkcję pokoju pobierania prób do analiz. Zwykle próby pobierano w wyznaczone dni tygodnia.

Gabinety badań ginekologicznych oraz urologicznych działające w nadzorowanych obiektach mają bezpośrednie połączenie z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym w bidet.

Ocena procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym dekontaminacji: wyrobów medycznych,, wyposażenia wyrobów medycznych, systemów i zestawów zabiegowych.

We wszystkich gabinetach lekarskich oraz gabinetach diagnostyczno-zabiegowych zapewniona była możliwość mycia i dezynfekcji rąk personelu. Stanowiska do mycia rąk w gabinetach wyposażono w umywalkę z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem płynnym, środkiem dezynfekcyjnym (z wkładami wymiennymi) oraz zasobniki z ręcznikami jednorazowego użytku. Dozowniki ze środkami do dezynfekcji rąk montowano również w holach przed wejściem do wszystkich podmiotów leczniczych. W większości gabinetów diagnostyczno-zabiegowych umywalki z bateriami ciepłej i zimnej wody uruchamiane były bez kontaktu z dłonią (systemy uruchamiane na fotokomórkę lub łokciowe). W protokołach pokontrolnych, w obiektach, gdzie baterie umywalkowe oraz dozowniki na mydło i środek dezynfekcyjny uruchamiano poprzez kontakt z dłonią, zalecano - ze względów epidemiologicznych, wprowadzać inne rozwiązania umożliwiające korzystanie z nich.

W podmiotach leczniczych nadzorowanych przez PSSE w Zwoleniu procedury higieniczne wykonywane były przez personel zakładu – sprzątaczki, asystentki stomatologiczne lub samych właścicieli w przypadku praktyk indywidualnych.

Wnioski:

1. W każdym podmiocie opracowane zostały procedury higieniczne uwzględniające zagadnienia sprzątania i utrzymania czystości.

2. Metody sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń dostosowane były do obszarów i stref czystości. Zgodnie z opracowanymi w placówkach procedurami w odniesieniu do powierzchni nie mających bezpośredniego kontaktu z pacjentem (ścian, podłóg, okien) – stosowano w pierwszej kolejności preparaty myjące, zaś w strefie dotykowej w zależności od stopnia skażenia prowadzono dezynfekcję niskiego (preparat bakterio-, grzybo– i wirusobójczy (w stosunku do wirusów osłonkowych)) lub średniego stopnia z zastosowaniem preparatu z aktywnością bakterio-, grzybo-, wiruso- (wirusy osłonkowe i bezosłonkowe) i prątkobójczą.
3. Do sprzątania wykorzystywano profesjonalne wózki dwuwiadrowe i nakładkowe mopy płaskie. Sprzęt przeznaczony do sprzątania przechowywano w wydzielonych, zamykanych pomieszczeniach lub miejscach (zamykanych szafach). Ilość sprzętu i środków wykorzystywanego do sprzątania pokrywała potrzeby zakładów.
4. Bieliznę szpitalną, odzież ochronną personelu oraz mopy i ścierki po użyciu oddawano do pralni – usługa w trybie outsourcingu lub prano na miejscu w pralkach automatycznych w wydzielonych pomieszczeniach (w trzech placówkach – SP ZOZ Gminy Tczów, SP ZOZ Gminy Policzna oraz Centrum Medyczne MEDICA). W obiektach, w których nie zapewniono prania mopów nakładkowych i ściereczek wykorzystywanych do sprzątania polecano wprowadzić mopy i ściereczki jednorazowe lub skorzystać z usług w ramach outsourcingu.
Prawidłowość przeprowadzania procedur sprzątania podlegała wyłącznie subiektywnej ocenie bezpośrednich przełożonych. Do kontroli ich skuteczności nie stosowano żadnych metod specjalistycznych.

W 2024 roku tylko nieliczne podmioty lecznicze (dot. głównie gabinetów stomatologicznych) w procesach mycia i dezynfekcji wykorzystywały metody mycia maszynowego. Zwiększyła się liczba gabinetów prowadzących kontrolę procesów mycia i dezynfekcji narzędzi z częstotliwością raz w tygodniu przy użyciu testu pozostałości białkowych. Przeprowadzoną kontrolę dokumentowano zapisami. W podmiotach leczniczych, które nie prowadziły oceny skuteczności procesów dezynfekcji wydawano doraźne zalecenia, odnotowując je w protokołach pokontrolnych. Ze względów epidemiologicznych zalecano również, aby w przypadku zastosowania metody mycia manualnego kontrolować każdy proces przy użyciu wskaźników pozostałości białkowych.

Preparaty dezynfekcyjne stosowano zgodnie z ich przeznaczeniem określonym w zaleceniach producenta i kartach charakterystyki. Środki biobójcze posiadały właściwą dokumentację dopuszczającą je do obrotu i użytku oraz karty charakterystyki. Przechowywano je w oryginalnych opakowaniach w miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób nieupoważnionych. Terminy ważności preparatów były aktualne. Roztwory robocze przygotowywano w wyznaczonych miejscach - zwykle w pomieszczeniach porządkowych.

II. <u>Sekcja Higieny Żywności i Żywienia</u>

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Zwoleniu sprawuje nadzór nad warunkami produkcji, przechowywania, sprzedaży i transportu środków spożywczych, ocenia sposób żywienia w zakładach żywienia zbiorowego (w tym stołówkach szkolnych, przedszkolnych), zajmuje się jakością materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W powiecie zwoleńskim w 2024 roku nadzorowano 3040 obiektów żywnościowo – żywieniowych. W tej grupie obiektów znajdują się również producenci produkcji pierwotnej (zwłaszcza w zakresie uprawy zbóż na cele paszowe i konsumenckie), rolniczy handel detaliczny oraz producenci żywności w warunkach domowych.

Kierując się analizą ryzyka skontrolowano 201 zakładów, przeprowadzając 278 kontroli sanitarnych w tym:

- 164 kontrole kompleksowe,
- 34 kontrole interwencyjne (w tym 16 kontroli interwencyjnych konsumenckich),
- 62 kontrole tematyczne,
- 18 kontroli sprawdzających.

Kontrole przeprowadzano w celu sprawdzenia, czy stan sanitarny objętych nadzorem zakładów jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi. Nie wszystkie obiekty spełniały wymogi unijne i krajowe. Stan sanitarno-higieniczny obiektów był bardzo zróżnicowany, od obiektów nowoczesnych po obiekty stare oraz od małych (sklepy wiejskie) po duże (11 typu super-markety). Do supermarketów należą:

1 – Biedronka, 1 – NETTO, 2 – Lewiatan, 5 – DINO, 1 – Delikatesy Centrum, 1 – Stokrotka.

W skontrolowanych zakładach najczęstszymi przyczynami wszczęcia postępowania administracyjnego było stwierdzenie nieprawidłowości takich jak:

- prowadzenie działalność niezgodnej z decyzją zatwierdzającą wydaną przez PPIS w Zwoleniu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich osób zatrudnionych do celów sanitarno-epidemiologicznych, brudna odzież ochronna pracowników kuchni oraz brak porządku w szafce odzieżowej personelu;
- nie przestrzeganie zapisów księgi HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli (od ang. Hazard Analysis and Critical Control Points)) w zakresie kontroli warunków magazynowania oraz brak stosownych działań naprawczych i korygujących, brak systematycznych zapisów w dokumentacji Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GHP/GMP);
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń w zakładach oraz niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny otoczenia (brak czystości i porządku otoczenia wokół zakładu oraz w pomieszczeniach zakładu pracy, zacieki na ścianach, ubytki farby, brudne wyposażenie oraz sprzęt, pajęczyny, ubytki kasetonów, brak osłon na lampach oświetleniowych, niezabezpieczone przewody elektryczne, brak kratek wentylacyjnych, nieszczelne drzwi zewnętrzne oraz uszkodzone drzwi wewnętrzne, zniszczona powierzchnia grzejników centralnego ogrzewania, niedrożny odpływ wody w brudowniku, ubytki na schodach);
- składowanie dużych ilości zbędnych przedmiotów w pomieszczeniach magazynu;
- niewłaściwe magazynowanie produktów spożywczych;
- brak odpowiednich warunków chłodniczych do przechowywania produktów mrożonych;
- brak segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych – nabiał przechowywany z surowymi warzywami, surówkami, sosami, paczkowanymi wędlinami;
- sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i upływie terminu przydatności do spożycia;
- niewłaściwe magazynowanie opakowań służących do pakowania dań;

- niewłaściwie zabezpieczenie okien przed owadami.

Za naruszenie stanu sanitarno-higienicznego w zakładach żywieniowych wydano 10 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 1 decyzję cofnięcia zatwierdzenia zakładu w związku z brakiem możliwości zapewnienia odpowiednich warunków do przechowywania mrożonych środków spożywczych. Za niewłaściwe warunki higieniczne w zakładach na właścicieli lub osoby odpowiedzialne nałożono 10 mandatów karnych na sumę 4500 zł. Za prowadzenie działalności niezgodnej z wydanymi przez PPIS w Zwoleniu decyzjami zatwierdzającymi, skierowano do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie 2 wnioski o nałożenie na przedsiębiorców kary pieniężnej.

W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzano 4 wspólne kontrole z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa u przedsiębiorców zajmującym się produkcją pierwotną. Dominujący rodzaj upraw owoców miękkich to: truskawka, malina, porzeczka czarna, porzeczka czerwona, borówka amerykańska, wiśnia. Najczęściej uprawiane warzywa to: ziemniaki, kapusta, ogórki, pomidory, marchew.

W ramach urzędowej kontroli żywności producentów produkcji pierwotnej sprawdzono:

- stan sanitarno-higieniczny opakowań służących do zbioru i transportu owoców,
- zastosowanie środków ochrony indywidualnej tj. rękawic jednorazowego użytku do zbioru i szypułkowania owoców,
- dostęp do toalet oraz wody i środków myjących do mycia rąk,
- systemy nawadniające uprawy.

W kontrolowanych obszarach nie stwierdzono naruszenia przepisów.

Ponadto pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia wraz z przedstawicielami Krajowej Administracji Skarbowej pobrali do badań laboratoryjnych w kierunku obecności pestycydów ziarno zboża pn. „Rzepak techniczny". Ziarno to pochodziło z Ukrainy. Próbki zostały wysłane do Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego w Skierniewicach. Wyniki badań prawidłowe.

W celu określenia jakości wyprodukowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych pobrano do badań laboratoryjnych 164 próbki środków spożywczych:

- do badań mikrobiologicznych pobierano: zioła i przyprawy, wędliny, produkty mleczarskie, mięso drobiowe, mięso wołowe, ryby wędzone, zboża i przetwory zbożowe, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, owoce suszone, wyroby garmażeryjne gotowe do spożycia, owoce i warzywa mrożone (porzeczka czarna mrożona, malina, truskawka, cukinia), lody tradycyjne na bazie mleka i lody z automatu;
- do badań na obecność pestycydów pobierano: kaszę jaglaną, płatki jaglane, winogrona białe, bakłażan;
- do badań na zawartość mykotoksyn: pieprz czarny mielony, paprykę słodką mieloną, ziarno żyta, ziarno pszenicy, płatki owsiane górskie;
- do badania na antybiotykooporność: udko indycze z kością, ćwiartkę kurczaka , filet z piersi kurczaka, filet z piersi indyka, golonkę z indyka, podudzie z kurczaka;
- do badania na obecność MCPD (związek monochloropropano-1,2-diol) i pochodne: olej słonecznikowy, olej rzepakowy;

- do badania na zawartość akryloamidu: chipsy ziemniaczane, herbatniki Petit, słodkie pierścienie żytnie;
- do badania na obecność alkaloidów pirolizydynowych: liść lubczyku suszony, rozmaryn naturalnie suszony;
- do badania na zawartość WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne): sopelszynka wędzona, polędwica sopocka, olej z pestek winogron, kujawski olej z lnu;
- suplementy diety do badania na zawartość witaminy i innych składników mineralnych: Centrum Women – suplement diety z witaminami i składnikami mineralnymi dla kobiet, Vitotal dla kobiet.

Wyniki badań pobranych próbek prawidłowe.

Ważnym elementem była współpraca producentów z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów, co bardzo często jest czynnikiem pomagającym i mobilizującym do poprawy stanu sanitarnego obiektów i polepszenia jakości produkowanych i wprowadzanych do obrotu produktów żywnościowych.

Dzięki wydanym między innymi decyzjom administracyjnym, a także większym wzrostem świadomości przedsiębiorców w roku sprawozdawczym nastąpiła poprawa stanu sanitarno – technicznego nadzorowanych obiektów. Właściciele niektórych podmiotów gospodarczych sami dostosowywali swoje zakłady do obowiązujących przepisów poprzez przeprowadzanie modernizacji i remontów oraz aktualizacji zasad GHP, GMP i systemu HACCP.

Uczestniczono w imprezach plenerowych organizowanych na terenie powiatu zwoleńskiego, a były to:
- Święto Truskawki w Przyłęku,
- Piknik Rodzinny w Grabowie nad Wisłą,
- Imieniny Pana Jana w Zwoleniu,
- Dożynki Powiatowe w Zwoleniu.

W trakcie tych imprez promowano zasady zdrowego żywienia, zainteresowanych informowano o wymogach sanitarno-technicznych dla zakładów żywieniowych oraz obowiązku wpisu gospodarstw rolnych do rejestru zakładów prowadzonego przez organy PIS w zakresie produkcji pierwotnej.

Największe trudności Inspekcja Sanitarna napotykała w związku z brakiem zrozumienia u właścicieli zakładów konieczności opracowania, wdrożenia i przestrzegania zasad GHP i GMP w obiektach, co zapewnia bezpieczeństwo zdrowotne produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.

Sekcja Higieny Komunalnej

Sekcja Higieny Komunalnej w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadziła łącznie 115 kontroli sanitarnych.

Wodociągi

W 2024 r. przeprowadzono 11 kontroli urządzeń wodnych. Każdy ze skontrolowanych obiektów posiadał aktualne pozwolenie wodno–prawne. Obiekty mieściły się na placach oznakowanych, ogrodzonych, z wyznaczonymi strefami ochrony bezpośredniej. W większości przypadków ujęcia wody zabezpieczone były metalowymi pokrywami zamykanymi na kłódkę.

Zbiorniki na wodę poddawane były okresowej dezynfekcji. Na terenie obiektów obowiązywał zakaz palenia tytoniu i e-papierosów. Informacja pisemna i graficzna o zakazie palenia umieszczona była w widocznym miejscu. Apteczka pierwszej pomocy zapewniona. W dniu kontroli bieżący stan sanitarny ww. obiektów nie budził zastrzeżeń.

Nadzór nad jakością wody

W ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego poddano kontroli laboratoryjnej:

- 138 próbek wody do spożycia,

Na obecność *Legionelli*

- 3 próbki w Zajeździe Fraszka w Sycynie Kolonii,
- 3 próbki w Zajeździe Brzozowy Raj w Podzagajniku,
- 12 próbek w SPZZOZ w Zwoleniu,
- 3 próbki w Domu Opieki w Gródku,
- 3 próbki w Domu Pomocy Społecznej w Gródku,
- 3 próbki w Internacie ZSRT, ul. Kościuszki 39.

W 2024 r. w wodociągu w:

- Ostrownicy, obowiązywała:
  - ✓ warunkowa przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^{0}C; manganu, żelaza, mętności; bakterii grupy coli, (w związku z utrzymującym się przekroczeniem manganu konsumenci ww. wodociągu zostali zaopatrzeni w wodę ze stacji uzdatniania wody w Wólce Gonciarskiej),
- Wólce Gonciarskiej obowiązywała:
  - ✓ warunkowa przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^{0}C; żelaza, mętności,
- Policznie, obowiązywała:
  - ✓ warunkowa przydatność wody do spożycia przez ludzi ze względu na przekroczenie bakterii grupy coli; mętności, żelaza, manganu; ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^{0}C,
- Czarnolesie, obowiązywała:
  - ✓ warunkowa przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenie bakterii grupy coli,
- Lipinach, obowiązywał:
  - ✓ brak przydatność wody do spożycia ze względu na obecność enterokoków, mętności i zapachu.

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych zostały wyeliminowane dzięki podjętym przez właścicieli wodociągów działaniom naprawczym polegającym m.in. na zastosowaniu natychmiastowej dezynfekcji i płukaniu sieci.

Źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie powiatu zwoleńskiego były zasoby wód podziemnych. Po analizie przekazanych wyników badań jakości wody oraz elementów ryzyka zdrowotnego dla konsumentów, związanego z jej spożyciem, na podstawie wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Zwoleniu, nie stwierdził istotnych zagrożeń dla zdrowia mieszkańców powiatu korzystających z wody dostarczanej przez przedsiębiorstwo wodociągowe oraz zarządców

gmin. Jakość wody utrzymywana była na dobrym poziomie, co pozwala ocenić ją jako bezpieczną dla zdrowia konsumentów.

Kąpielisko

W 2024 r. nadzorem sanitarnym objęto kąpielisko („Nad Zalewem" w Zwoleniu), w którym zostały przeprowadzone 4 kontrole sanitarne (dwie zgodnie z harmonogramem kontroli, a dwie w związku z występowaniem sinic). Obiekt funkcjonował od 1 lipca do 17 sierpnia. W związku z informacją telefoniczną uzyskaną od Urzędu Miasta i Gminy w Zwoleniu, dotyczącą jakości wody w kąpielisku w dniu 17 sierpnia 2024 r. została przeprowadzona kontrola obejmującą stan sanitarny wód Kompleksu Sportowo-Wypoczynkowego „Nad Zalewem" w Zwoleniu. W trakcie kontroli stwierdzono obecność zielonych smug na powierzchni wody oraz przebarwień wody koloru zielonego świadczących o zakwicie sinic. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Zwoleniu wydał decyzję wprowadzającą tymczasowy zakaz kąpieli oraz nakazującą podjęcie działań dla ochrony zdrowia ludzi. Ponadto na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zwoleniu umieszczono komunikat informujący o niewłaściwej jakości wody w kąpielisku. W związku z ochłodzeniem i występującymi opadami deszczu w dniu 10 września 2024 r. przeprowadzono kontrolę sprawdzającą. W trakcie kontroli nie stwierdzono obecności zielonych smug na powierzchni wody oraz jej przebarwień świadczących o zakwicie sinic.

Teren wokół obiektu był utrzymany w czystości, zaopatrzony w toalety, kosze na śmieci, środki do dezynfekcji rąk oraz informacje dla kąpiących o zasadach panujących na kąpielisku. Piasek na plaży wymieniony na nowy.

Nadzór nad jakością wody w kąpielisku

W 2024 r. zostały pobrane do badania 4 próbki wody z kąpieliska (1 w ramach nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej, 3 w ramach kontroli wewnętrznej organizatora kąpieliska). Ocena mikrobiologiczna w ww. próbkach była bardzo dobra. W jednej próbie ocena wizualna wykazała obecność sinic. Na podstawie 16 próbek obejmujących 4 sezony kąpielowe (lata 2021 - 2024) została dokonana klasyfikacja jakości wody w kąpielisku – jakość doskonała.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej – hotelarskie.

- **Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie**

W ewidencji w 2024 roku znajdowało się 6 obiektów tj.:

- 1 Hotel „Vanilla House"
- 5 Zajazdów Agroturystycznych (w tym jeden obiekt z zawieszoną działalnością)

W 2024 r. kontroli sanitarnej poddano 2 obiekty.

Wszystkie obiekty posiadały magazyny na pościel brudną i czystą, wydzielono szafy, miejsca lub pomieszczenia gospodarcze, przystosowane do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. Pranie brudnej bielizny zlecano pralniom zewnętrznym. Obiekty posiadały uregulowaną gospodarkę wodno-ściekową. Właściciele obiektów posiadali zawarte umowy na wywóz nieczystości stałych i płynnych z firmami świadczącymi tego typu usługi. Teren wokół skontrolowanych obiektów utrzymany był w czystości.

W porównaniu do roku 2023 stan sanitarno-techniczny w wyżej wymienionych obiektach nie uległ zmianie i nie budził zastrzeżeń.

Stan Sanitarny Noclegowni, Schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni.

W 2024 roku nadzorem sanitarnym objęte zostały 2 schroniska dla osób bezdomnych tj.:

- Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „MAR-KOT", Schronisko Lucimia 38 A, 26-704 Przyłęk
- Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „MAR-KOT", Schronisko Pająków 12 A, 26-704 Przyłęk

Skontrolowano 2 obiekty, w których przeprowadzono 4 kontrole sanitarne.

Stan sanitarno-higieniczny schronisk nie budził zastrzeżeń. Pomieszczenia w obiektach zostały odmalowane. Placówki zapewniały zapas odzieży. Po przyjęciu podopiecznego brudną odzież wkładano do worków, z przeznaczeniem na odpady komunalne. Prowadzono zabiegi fryzjerskie oraz odwszawiania. Na stanie obiektów znajdowała się wystarczająca ilość środków myjących, czyszczących, dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych. O stan sanitarny obiektów dbali mieszkańcy schronisk pod nadzorem kierownictwa - we własnym zakresie sprzątając pokoje, łazienki, toalety, korytarze i piorąc bieliznę. Teren wokół obiektów był ogrodzony i uporządkowany. Ponadto w schronisku w Lucimi odmalowano stołówkę, magazyn, zmywalnię oraz częściowo kuchnię, wymieniono krany i umywalki.

Stan sanitarny środków transportu.

- **Samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich**

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej znajduje się 7 środków transportu. W 2024 r. poddano kontroli 2 pojazdy (w tym jeden nowy środek transportu do przewozu zwłok), które utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i higienicznym. Posiadały trwałe oznakowanie świadczące o przeznaczeniu pojazdu oraz kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok. Po każdorazowym przewiezieniu zwłok lub szczątków ludzkich przeprowadzano dezynfekcję środka transportu. Do dezynfekcji używano preparatów o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. W skontrolowanych pojazdach znajdował się wystarczający zapas worków, rękawiczek oraz środków dezynfekcyjnych. Samochody z zewnątrz myte były w myjniach samochodowych.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej – Domy Pomocy Społecznej, cmentarze.

a) Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (umieszczone w rejestrze wojewody mazowieckiego):

Nadzorem sanitarnym w 2024 r. objęty był jeden obiekt, w którym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną.

- Dom Opieki „Słoneczny Dom" w Gródku.

Placówka posiadała uregulowaną gospodarkę wodno-ściekową. Pranie pościeli odbywało się przez firmę posiadającą wymagane zezwolenie. Zapas pościeli był wystarczający. Na stanie obiektu znajdowała się wystarczająca ilość środków myjących, czyszczących i dezynfekcyjnych. Obiekt utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-porządkowym.

b) Domy Pomocy Społecznej:

Nadzorem sanitarnym w 2024 roku objęty był jeden obiekt.

- Dom Pomocy Słonecznej w Gródku.

Obiekt posiada: „Procedury postępowania z odpadami medycznymi w Domu Pomocy Społecznej w Gródku", „Procedury postępowania z brudną bielizną", „Ogólne procedury DPS". W wyżej wymienionym obiekcie w 2024 r. przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego. Placówka była zaopatrzona w zimną i ciepłą wodę, posiadała uregulowaną gospodarkę wodno-ściekową. Pranie bielizny odbywało się we własnej pralni znajdującej się na terenie obiektu. Teren wokół skontrolowanego obiektu utrzymany był czysto. W obiektach przestrzegany był zakaz palenia papieraosów i e-papierosów. Pensjonariusze mieli zapewnioną opiekę medyczną. W porównaniu do 2023 r. stan sanitarny ww. obiektów nie uległ pogorszeniu.

c) Cmentarze w 2024 r.:

- 12 cmentarzy parafialnych. Przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Tereny cmentarzy były ogrodzone i uporządkowane, odpady komunalne gromadzone w kontenerach i pojemnikach. W dniu 14 listopada 2024 r. wpłynęła telefoniczna interwencja dotycząca składowania odpadów poza kontenerami. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Zwoleniu w dniu 15 listopada 2024 r. skontrolowali obiekt. W dniu kontroli ustalono, iż odpady komunalne gromadzone są w kontenerach i pojemnikach o pojemności 1100 l. Umowa na wywóz zawarta z firmą posiadającą wymagane zezwolenie. Kontenery utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym jak i sanitarno-technicznym. W dniu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z gospodarką odpadami.

d) Inne obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczamy: apteki, stacje paliw, boiska sportowe, dom kultury, kino, muzeum, szalet publiczny, warsztat terapii zajęciowej, biblioteki publiczne, dom ludowy, świetlice wiejskie, Centrum Regionalne przy Nekropolii Jana Kochanowskiego, pralnie wodno-chemiczne, place zabaw z piaskownicami.

W ewidencji w 2024 roku znajdowało się:

- 11 aptek, w których przeprowadzono 4 kontrole sanitarne. Odpady komunalne gromadzone były w sposób prawidłowy. Przeterminowane leki odbierane były przez specjalistyczne firmy, a zapas środków dezynfekcyjnych i środków higieny był wystarczający. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń i w porównaniu do roku 2023 nie uległ zmianie.

- 10 stacji paliw, w 2023 r. przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

- 4 boiska sportowe i obiekty sportowe, w których przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. Wszystkie wymienione kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

- 2 pralnie wodno- chemiczne, w których przeprowadzono 1 kontrole sanitarną. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń i w stosunku do roku 2023 r. nie uległ zmianie.

- szalet publiczny, który podłączony jest do sieci wodociągu publicznego i kanalizacji miejskiej. Przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Urządzenia sanitarne były sprawne, dezynfekowane i wyposażone w odpowiedni zapas środków myjących i dezynfekcyjnych.

- **11 placów zabaw, 1 teren rekreacyjny** z piaskownicami zlokalizowane na osiedlach mieszkaniowych. Przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych. Piasek w ww. obiektach podlega corocznej wymianie. Wszystkie place zabaw zostały wyposażone w regulaminy korzystania z placu zabaw. Przeprowadzone kontrole ww. zagadnień nie wykazały nieprawidłowości. Obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym.
- **Warsztat Terapii Zajęciowej,** w którym przeprowadzono 1 kontrolę. W 2024 r. w obiekcie przeprowadzono gruntowny remont, tj. odmalowano ściany oraz dobudowano windę dla osób niepełnosprawnych.
- **Dom kultury, kino, biblioteki, dom ludowy, muzea, Centrum Regionalne, świetlice wiejskie** - przeprowadzono 6 kontroli. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.
- **Miejsce postoju autobusów** - przeprowadzono kontrolę, która wykazała odpowiedni stan sanitarny obiektu.
- **Lodowisko** - przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w związku z akcją „Bezpieczne Ferie". Dzieci mogły bezpiecznie korzystać z obiektu, ponieważ stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Zakłady Opieki Zdrowotnej

W szpitalu obowiązuje procedura dotyczącą dezynfekcji, mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego. Postępowanie z bielizną szpitalną prowadzone w sposób prawidłowy. Ciała osób zmarłych w szpitalu przechowywane i odbierane zgodnie z procedurami. Odpady komunalne i medyczne odbierane przez wyspecjalizowane firmy. Stan sanitarno-higieniczny w 2024 r. nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej – zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne zakłady w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług kosmetycznych, fryzjerskich, odnowy.

W 2024 roku nadzorem sanitarnym objęto 52 zakłady, w tym 26 zakładów fryzjerskich, 18 gabinetów kosmetycznych, 6 zakładów w których świadczone jest więcej usług np. zakłady fryzjersko-kosmetyczne, 1 obiekt odnowy biologicznej, 1 tatuażu. Skontrolowano 48 obiektów, w których przeprowadzono 48 kontroli sanitarnych.

W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że w tego typu obiektach stan sanitarno-techniczny ulega poprawie. Właściciele zakładów dbali o poprawę warunków sanitarnych. Nadzorowane zakłady posiadały wydzielone sanitariaty dla klientów. Obiekty wielostanowiskowe posiadały zaplecze socjalne dla zatrudnionego personelu (toalety, pomieszczenie socjalne, szafy na odzież ochronną i osobistą). Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie zasad dezynfekcji, i sterylizacji narzędzi wielorazowego użytku oraz na to, czy zakłady te mają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych oraz odpadów komunalnych. Wszystkie ze skontrolowanych zakładów kosmetycznych posiadały własne autoklawy.

Przeprowadzono również trzy kontrole interwencyjne. Dwie dotyczyły nielegalnie działających gabinetów tatuażu, z czego jedna została potwierdzona. Kontrola wykazała, iż obiekt nie spełnia wymogów sanitarno-higienicznych. Osoba wykonująca usługę nie stosowała procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przez osoby inne, niż udzielające świadczeń zdrowotnych. Ze względu na zagrożenie

życia i zdrowia, PPIS w Zwoleniu wydał decyzję z rygorem natychmiastowego zaprzestania wykonywania usług. Trzecia interwencja dotyczyła gabinetu kosmetycznego, gdzie kontrola nie wykazała, iż w ww. obiekcie prowadzona była działalność usługowa związana z branżą beauty.

Wnioski:

Na terenie powiatu zwoleńskiego w jednym z wodociągów wystąpiło zagrożenie spowodowane obecnością enterokoków, które zostało wyeliminowane poprzez natychmiastową dezynfekcję i płukanie sieci przez zarządcę wodociągu. W pozostałych wodociągach nie było zagrożenia dla zdrowia ludzkiego ze strony wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców wodociągów pobierane były zgodnie z harmonogramem opracowanym w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (PPIS) w Zwoleniu. Bieżący monitoring jakości wody prowadzony był przez PPIS w Zwoleniu.

Przeprowadzane w 2024 r. kontrole nie wykazały istotnych nieprawidłowości, a stan sanitarno -higieniczny i techniczny nadzorowanych obiektów ulega systematycznej poprawie.

W kontrolowanych obiektach będących pod nadzorem SHK, sprawdzane były m.in. procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, instrukcje dezynfekcji oraz dokumentacja dotycząca zawartych umów na odbiór nieczystości, a w przypadku gabinetów kosmetycznych, umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Ponadto podczas kontroli sanitarnych prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące przestrzegania zasad higieny, które przyczyniły się do zwiększenia świadomości właścicieli jak i pracowników kontrolowanych obiektów. Na terenie obiektów przestrzegane były zapisy ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

III. Sekcja Higieny Pracy

W ewidencji Sekcji Higieny Pracy zarejestrowano 167 zakładów pracy. W 2024 roku nadzorem sanitarnym objęto 94 zakłady pracy, w których zatrudnionych jest 3267 pracowników. Przeprowadzono 77 kontroli z nadzoru nad warunkami pracy, 1 kontrolę interwencyjną, 2 kontrole na wniosek, 14 kontroli z nadzoru nad chemikaliami (produkty biobójcze i kosmetyczne) oraz 2 kontrole dotyczące środków zastępczych. Struktura zakładów uwzględniająca wielkość zatrudnienia od lat utrzymuje się na tym samym poziomie i przedstawia się następująco:

- liczba zakładów zatrudniających do 9 pracowników – 75,
- liczba zakładów zatrudniających od 10 do 49 pracowników – 76,
- liczba zakładów zatrudniających od 50 do 249 pracowników – 16.

Wydano 9 decyzji nakazowych. Najczęściej powtarzające się uchybienia dotyczyły: braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, aktualizacji oceny ryzyka zawodowego, uzupełnienia rejestrów czynników szkodliwych oraz karty badań i pomiarów, doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń higieniczno–sanitarnych dla pracowników.

Na podstawie przeprowadzonych przez pracodawców badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy stwierdzono przekroczenia NDN/NDS w 6 zakładach.

Liczba pracowników zatrudnionych w zakładach w warunkach przekroczenia:

- hałasu wynosiła 106 osób,

- pyłu 3 osoby,

należą do nich zakłady z branży stolarskiej, produkcji kostki brukowej oraz odlewnictwa żeliwa. W zakładach nadal istnieje problem obniżenia natężenia hałasu, co podyktowane jest rodzajem technologii oraz parkiem maszynowym. W celu zmniejszenia narażenia zawodowego na hałas oraz pył pracodawcy podjęli następujące działania:

– oceniono ryzyko zawodowe związane z narażeniem pracowników na hałas oraz pył,
– sporządzono programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas,
– udostępniono pracownikom środki ochrony indywidualnej słuchu oraz układu oddechowego chroniące przed wdychaniem pyłów.

Pracodawcy w zakładach z przekroczeniami natężenia hałasu zastosowali metody techniczne tj. stosowanie obudów dźwiękoszczelnych na maszynach, tłumików akustycznych, ekranów dźwiękochłonnych, kabin dźwiękoszczelnych ograniczających emisję źródła hałasu.

Dla ochrony przed pyłem wdrożono środki, których zadaniem jest ograniczenie lub likwidacja emisji pyłu na stanowiskach pracy tj. zmiana procesu technologicznego pod kątem zmniejszenia emisji pyłu na stanowiskach pracy, automatyzacja procesu produkcyjnego, korzystanie z urządzeń odpylających, pozbawienie lotności pyłu przy pomocy wody i innych środków, stosowanie urządzeń wentylacyjnych.

Przeprowadzono 6 postępowań w sprawie chorób zawodowych u pracowników i byłych pracowników zakładów pracy z terenu powiatu zwoleńskiego. Postępowania dotyczyły: chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw: borelioza i Covid 19 oraz przewlekłych chorób narządu głosu spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym. Wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Sekcja Higieny Pracy prowadziła nadzór nad czynnikami rakotwórczymi. Skontrolowano 7 zakładów pracy, w których narażonych jest 110 pracowników, w tym 26 kobiet i 84 mężczyzn.

Prowadzono nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi. Skontrolowano 19 dystrybutorów substancji chemicznych i mieszanin oraz 3 zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny.

W roku 2024 Sekcja Higieny Pracy sprawowała również nadzór nad czynnikami biologicznymi. Skontrolowano 18 zakładów, w 1 z nich stwierdzono uchybienia dotyczące czynników biologicznych – brak rejestru prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia.

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej podczas przeprowadzania kontroli sanitarnych prowadzili działania edukacyjno-informacyjne, udostępniali ulotki pn. „Pracodawco w Twoim

zakładzie może wystąpić choroba zawodowa!" oraz udostępniali „Informacje dla firm uczestniczących w projekcie PARC" oraz „Informacje dla uczestników projektu PARC".

W ramach akcji ,,Bezpieczne wakacje" oraz ,,Bezpieczne ferie" w 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zwoleniu współpracował z Policją oraz podmiotami leczniczymi. Prowadzono wymianę informacji dotyczącą wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Nie odnotowano podejrzeń zatruć środkami zastępczymi i nie prowadzono postępowań administracyjnych w ww. zakresie. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zwoleniu odwiedzili wraz z Policją Świetlicę Profilaktyczno-Wychowawczą w Zwoleniu oraz przeprowadzili działania edukacyjne na półkolonii letniej odbywającej się w Publicznej Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Zwoleniu, ul. Ludowa 35, 26-700 Zwoleń, uświadamiając dzieci i młodzież jakie konsekwencje niesie za sobą zażywanie środków zastępczych. Przekazano materiały edukacyjne na ten temat. Ponadto odwiedzono kilka miejsc użyteczności publicznej, w której spotyka się młodzież, przekazując ulotki informacyjne pn. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!".

Wnioski:

Sekcja Higieny Pracy realizowała w 2024 r. działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne, których celem była poprawa warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

Realizacja zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji Sekcji Higieny Pracy stopniowo przyczynia się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, jak również wzrostu świadomości pracodawców. Dlatego też w ramach zwiększenia świadomości o czynnikach reprotoksycznych w środowisku pracy w roku 2025 zaplanowano przeprowadzenie szkolenia dotyczącego obowiązków wobec pracodawców wynikających z Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy .

IV. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

Warunki sanitarno-higieniczne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży

Informacje ogólne

PPIS w Zwoleniu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne. Wymagania dotyczą higieny procesów nauczania i wychowania, a w szczególności: higieny pomieszczeń placówek oświatowo-wychowawczych, higieny procesów nauczania, wymagań w stosunku do stosowanego sprzętu i mebli oraz warunków sanitarno-higienicznych w miejscach zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Równolegle z działalnością kontrolną prowadzoną w 2024 r. przez Sekcję Higieny Dzieci i Młodzieży w placówkach nauczania i wychowania prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące:

a. profilaktyki wad postawy:
   - ciężaru tornistrów/plecaków szkolnych uczniów szkół podstawowych,
   - dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii,
   - organizacji miejsc na pozostawienie w szkole, podręczników i przyborów szkolnych;
b. edukacji zdrowotnej:
   - profilaktyki wad wzroku (aspekt oświetlenia),
   - higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych i długości przerw między lekcjami,
   - dostępu do wody pitnej w placówkach,
   - ochrony zdrowia przed następstwami wyrobów tytoniowych i e-papierosów,
   - higieny osobistej,
   - wszawicy,
   - wentylacji;
c. innych zagadnień:
   - szkodliwości spożywania napojów energetycznych,
   - bezpieczeństwa zdrowotnego wody w placówkach oświatowych (legioneloza)
   - zagadnień epidemiologicznych chorób zakaźnych, w tym krztuśca,
   - programu szczepień p/HPV w szkołach.

W 2024 r. nadzorem sanitarno-epidemiologicznym objęto **33 placówki** zlokalizowane w 40 obiektach.

Na terenie powiatu znajdują się:

- 2 żłobki (Niepubliczny w Zwoleniu oraz Gminny w Tczowie),
- 2 Kluby Malucha (w Mszadli Starej i w Łaguszowie),
- 4 przedszkola (2 publiczne: w Zwoleniu i Tczowie i 2 niepubliczne w Zwoleniu),
- 14 samodzielnych publicznych szkół podstawowych,
- 3 zespoły szkół podstawowych: w Czarnolesie, Kazanowie i Policznie
- 1 Zespół Szkół Rolniczo-Technicznych w Zwoleniu wraz z Internatem
- 1 Liceum Ogólnokształcące
- 6 placówek wychowania pozaszkolnego: 2 świetlice profilaktyczno-wychowawcze, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Dom Kultury oraz 2 szkoły językowe.

W nadzorowanych 40 obiektach przeprowadzono łącznie **73** kontrole.

Działania kontrolne w 2024 r. uwzględniały stałe działania o charakterze profilaktycznym m. in. w zakresie zapobiegania powstawaniu wad postawy i edukacji zdrowotnej.

Warunki sanitarno-higieniczne nadzorowanych obiektów

W trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży w placówkach. Większość skontrolowanych obiektów znajdowało się we właściwym stanie sanitarnym i technicznym. Od 2020 r. wszystkie placówki podłączone były do sieci wodociągowej, brak własnych ujęć wody. Na 34 placówki

11 placówek nie posiadały podłączenia do kanalizacji sieciowej (10 posiada szamba, a 1 szkoła posiada ekologiczną oczyszczalnię ścieków – Publiczna Szkoła Podstawowa w Baryczy). W roku 2024 r. w wyniku kontroli wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń (Publiczna Szkoła Podstawowa w Zwoleniu, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowalkowie i Liceum Ogólnokształcące w Zwoleniu). Wyegzekwowano 1 decyzję dotyczącą PSP w Zwoleniu, pozostałe 2 mają termin realizacji w 2025 r.).

Nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł w związku z potwierdzoną interwencją dotyczącą obecności gryzoni.

Higiena procesu nauczania

W 2024 r. przeprowadzono ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych w 17 placówkach szkolnych. Ocenie poddano rozkłady zajęć lekcyjnych w 150 oddziałach. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszystkie szkoły zapewniały co najmniej jedną długą przerwę (15 lub 20 min), a przerwy 5-min. występowały w nielicznych placówkach. Większość przerw to przerwy 10-min.

Możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych

W trosce o stan zdrowia uczniów, w związku działalnością edukacyjną dotyczącą profilaktyki wad postawy, wprowadzony został prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Podczas kontroli stwierdzono, że wszyscy dyrektorzy szkół wywiązali się z tego obowiązku zapewniając uczniom miejsca na pozostawianie podręczników i przyborów. Były to najczęściej wydzielone półki lub szafki w salach dydaktycznych oraz na zapleczach sal. Rzadziej były to indywidualne szafki w szatniach, czy na korytarzach szkolnych.

Pomiary ciężaru tornistrów i plecaków szkolnych i ergonomia mebli szkolnych

W 2024 r. przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów plecakami szkolnymi wraz z oceną dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii w 2 szkołach podstawowych: Publicznej Szkole Podstawowej w Zwoleniu i Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnolesie. Ocenę przeprowadzono wg wytycznych i na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego. Badaniu poddano 269 uczniów klas IV-VIII. Dla każdego ucznia wykonano dwa pomiary: ciężaru ciała oraz jego spakowanego tornistra lub plecaka szkolnego. Następnie obliczono normy obciążenia ciała ciężarem tornistra, przyjmując za normę niską 10% masy ciała ucznia oraz normę wysoką 15% masy ciała ucznia.

Z uzyskanych danych wynika, że:

- wartość do 10% uzyskało 43% uczniów
- wartość do 15% uzyskało 44% uczniów
- przekroczenie normy wysokiej, tj. powyżej 15% uzyskało 13% uczniów.

Najwięcej przekroczeń stwierdzono wśród uczniów kl. IV, natomiast najlżejsze plecaki (w porównaniu do masy ciała) mieli uczniowie kl. VIII.

Polskie prawo nie określa norm dla ciężaru plecaków szkolnych. Na podstawie badań Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Główny Inspektor Sanitarny opracował zalecenia

dotyczące tornistrów szkolnych, wg których ciężar tornistra lub plecaka szkolnego nie powinien przekraczać 10% - 15% masy ciała dziecka.

Dożywianie w szkołach

Wszystkie szkoły prowadziły dożywianie dzieci i młodzieży w formie obiadów jednodaniowych. Pełne posiłki (śniadania i obiady) dostawały dzieci w oddziałach przedszkolnych w części szkół podstawowych i w zespołach szkół. W 2024 r. z posiłków w szkołach korzystało **2286** uczniów, w tym dla **362** uczniów posiłki były dofinansowywane.

Profilaktyczna opieka zdrowotna

Profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewnia 100% placówek.

Na 19 szkół w 10 zapewniono uczniom gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej na miejscu, w placówce. Pozostałe szkoły korzystały z opieki zdrowotnej świadczonej przez pielęgniarki z publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Opieka sprawowana była w wybrane dni tygodnia.

Stan sanitarny szkół przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2024/2025

Dyrektorzy placówek są zobowiązani do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. W 8 placówkach prowadzono remonty budynków, w 1 szkole zakończenie prac remontowych nastąpiło po rozpoczęciu roku szkolnego. We wszystkich szkołach wykonano prace konserwatorsko-porządkowe.

Wg. informacji otrzymanych od dyrektorów szkół w większości placówek prace remontowo-przygotowawcze zakończyły się z dniem 31.08.2024 r. W 1 szkole podstawowej (Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowalkowie) prace remontowe trwały po rozpoczęciu roku szkolnego, przy czym teren prac był oznakowany, właściwie zabezpieczony przed dostępem osób niepowołanych i nie stanowił zagrożenia dla uczniów i osób postronnych.

Podczas kontroli sprawdzających przygotowanie placówek przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego podejmowano działania edukacyjno-informacyjne z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia. Informowano dyrektorów szkół o konieczności zapewnienia stanowisk pracy dostosowanych do wzrostu uczniów po ich powrocie z przerwy wakacyjnej oraz o potrzebie udokumentowania tego faktu. Zwrócono uwagę na zasady postępowania w przypadku podejrzenia wystąpienia wszawicy w placówce. Informowano także o obowiązku umieszczania w widocznych miejscach odpowiednich oznaczeń słownych i graficznych informujących o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów na terenie placówki.

Na podstawie otrzymanych informacji i przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że placówki zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia roku szkolnego 2024/2025.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Jedną z form zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w 2024 r. był zimowy i letni wypoczynek w miejscu zamieszkania. Skontrolowano również warunki sanitarno-higieniczne miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży:

- 2 turnusy zimowego wypoczynku w miejscu zamieszkania (szkoły w gminne Zwoleń i Tczów)
- 2 turnusy letniego wypoczynku w miejscu zamieszkania (szkoły w gminne Zwoleń).

Liczba uczestników wypoczynku w skontrolowanych turnusach: 161.

Wszystkie turnusy zostały skontrolowane przez pracowników PSSE w Zwoleniu: Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży i Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zwoleniu. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Po czynnościach kontrolnych przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej oraz pozostawiono materiały edukacyjne dla uczestników wypoczynku i kadry pedagogicznej.

Pozostałe działania

Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030

Aktywnie prowadzono działania edukacyjne w szkołach podstawowych poprzez:
- współpracę z dyrektorami szkół i wyznaczonymi koordynatorami
- organizowanie spotkań z uczniami z grupy wiekowej 9-14 lat
- organizowanie spotkań z rodzicami i opiekunami uczniów.

Działania prowadzono wspólnie z pracownikami SEP i OZiPZ. Ustalono wewnętrzny harmonogram spotkań, który jest sukcesywnie realizowany.

Współpraca z OZiPZ i SEP

Udział w akcjach edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do społeczności powiatu zwoleńskiego

Współpraca prowadzona jest na bieżąco w zależności od potrzeb i pojawiających się zadań. Przeprowadzono szkolenie dla dyrektorów szkół przed rozpoczęciem roku szkolnego 2024/2025 nt.:
- bezpieczeństwa zdrowotnego wody w placówkach oświatowych (legioneloza)
- aktualnej sytuacji epidemiologicznej krztuśca
- informacji nt. Programu szczepień zalecanych wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w szkołach

Przeprowadzono wspólne kontrole w nadzorowanych obiektach, każda sekcja w zakresie swojej działalności. Na bieżąco prowadzone były konsultacje i poradnictwo w sprawach merytorycznych.

Szczególnie ściśle prowadzona jest współpraca z OZiPZ w zakresie promocji zdrowia. Podczas wspólnych kontroli przekazywano materiały edukacyjne i informacyjne (plakaty, ulotki i poradniki) dotyczące zdrowego stylu życia, prawidłowego odżywiania, utrzymania higieny osobistej, negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych, wyrobów tytoniowych i e-papierosów, profilaktyki chorób odkleszczowych i wszawicy.

Współpraca z jednostkami samorządowymi i innymi służbami

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży stale współpracuje z Urzędem Miejskim, Urzędami Gmin oraz Komendą Powiatową Policji i Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Zwoleniu w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Wnioski

1. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych sukcesywnie ulega poprawie. Regularnie przeprowadzane są remonty w placówkach.
2. Nie wszystkie szkoły dysponują indywidualnymi szafkami uczniowskimi do pozostawienia ubrań wierzchnich, czy podręczników i przyborów szkolnych.
3. Żadna z placówek oświatowych nie przeprowadziła pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego w salach dydaktycznych zgodnie z rozporządzeniem ministra infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225). Fakt ten utrudnia prawidłową ocenę natężenia i równomierności oświetlenia sztucznego w salach dydaktycznych.

V. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

Informacje ogólne

Przedsięwzięcia w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia realizowano zgodnie z wytycznymi oraz Planem Zasadniczych Zadań na rok 2024. Głównym celem było umacnianie zdrowia ludności w wymiarze społecznym, lokalnym i środowiskowym, polegającym na analizie stanu zdrowia i ustalaniu potrzeb zdrowotnych ludności oraz inicjowaniu i organizowaniu przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych i promocji zdrowia prowadzącej do poprawy jakości życia.

Tematyka działań oświatowo-zdrowotnych i promocji zdrowia

Działania edukacyjno-informacyjne dotyczyły ogólnie pojętego zdrowego stylu życia, w tym m.in.: aktywności fizycznej, higieny osobistej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, zapobieganie HIV/AIDS, profilaktyki chorób onkologicznych, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, propagowania zasad bezpiecznego wypoczynku letniego i zimowego.

W działania edukacyjno-informacyjne zaangażowano wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze powiatu zwoleńskiego: przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, gabinety medycyny szkolnej. Działania prowadzono w ramach nadzoru bieżącego, w formie wizytacji z zakresu działalności Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w placówkach realizujących programy prozdrowotne. Przeprowadzono 31 wizytacji.

Adresaci programów prozdrowotnych

Działania edukacyjno-informacyjne kierowano do mieszkańców powiatu zwoleńskiego:

- dzieci i młodzież szkolna
- rodzice i opiekunowie dzieci i młodzieży szkolnej
- pedagodzy i dyrektorzy szkół

- pielęgniarki środowiska szkolnego
- pracownicy podmiotów leczniczych, lekarze, pielęgniarki, położne
- seniorzy.

Uczestniczyliśmy w imprezach lokalnych odbywających się na terenie powiatu zwoleńskiego, m.in.:

- Przyłęk – III Święto Truskawki – 26.05.2024 r.
- MOSiR nad Zalewem w Zwoleniu - „Imieniny Pana Jana: 23.06.2024 r.
- Przyłęk/Grabów – III Piknik Rodzinny – Dożynki Gminne 18.08.2024 r.
- MOSiR nad Zalewem w Zwoleniu - XXIV Powiatowe Dożynki 8.09.2024 r.

Osoby odwiedzające nasz punkt edukacyjno-informacyjny mogły skorzystać m.in. z oferty pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, pomiaru zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu, z nauki samobadania piersi z wykorzystaniem fantomu badania piersi oraz poradnictwa w zakresie zdrowego stylu życia.

Realizacja programów prozdrowotnych

Oprócz realizacji programów prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym realizujemy inne przedsięwzięcia prozdrowotne min: z Kalendarium Światowych i Ogólnopolskich Dni związanych z tematyką zdrowia.

Przedstawiamy wybraną tematykę prozdrowotną:

Luty 2024 - Światowe Dni Walki z Rakiem

W ramach działań dotyczących profilaktyki nowotworów odbyły się spotkania edukacyjne z młodzieżą klas III Liceum Ogólnokształcącego w Zwoleniu oraz młodzieżą klas III i IV Zespołu Szkół Rolniczo-Technicznych w Zwoleniu na temat profilaktyki raka szyjki macicy. Edukacją objęto -180 uczniów.

Luty/Marzec 2024 - wg kalendarza komunikacyjnego GIS

„Otyłość dzieci -2", Śniadanie do szkoły-co warto zapakować".

W ramach działań dotyczących profilaktyki zdrowego odżywiania w przedszkolach oraz w szkołach odbyły się warsztaty edukacyjne. Dzieci miały okazję poznać talerz zdrowia i samodzielnie układać na nim produkty spożywcze oraz przygotowywać zdrowe kanapki na przykładzie gry edukacyjnej. Edukacją objęto 262 dzieci w wieku 3-6 lat.

Kwiecień 2024 - Światowy Dzień Zdrowia

Edukacja w zakresie higieny osobistej, czyste ręce.

W ramach działań z zakresu higieny osobistej oraz profilaktyki chorób zakaźnych odbyły się spotkania dla przedszkolaków i uczniów klas I-III. Podczas spotkań dzieci uczyły się prawidłowego mycia rąk i sprawdzały czystość swoich rączek przy pomocy specjalnej lampy UV. Dzieci zdobyły doświadczenie i zwróciły uwagę, jak ważne dla naszego zdrowia jest systematyczne i prawidłowe mycie rąk. Edukacją objęto 215 dzieci.

Europejski Tydzień Szczepień - Hasło: „Szczepionki chronią pokolenia".

W ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień przeprowadzono spotkanie edukacyjne dla rodziców z Publicznego Przedszkola w Zwoleniu. Omówiono rolę szczepień

ochronnych, ich bezpieczeństwo oraz najczęstsze mity dotyczące szczepień. Edukacją objęto rodziców grupy starszaków- 25 osób.

Maj 2024 - 25-31 maj Tydzień Walki z Rakiem, profilaktyka raka piersi

W ramach profilaktyki raka piersi odbyły się warsztaty edukacyjne dotyczące programu „Zdrowe piersi są Ok!". W spotkaniu uczestniczyły uczennice klas IV Zespołu Szkół Rolniczo-Technicznych w Zwoleniu, które otrzymały wiele cennych informacji z zakresu czynników ryzyka i danych epidemiologicznych dotyczących raka piersi. W trakcie warsztatów uczennice miały możliwość poznać budowę piersi oraz samodzielnie nauczyć się jak badać piersi na fantomie. Program dotyczący profilaktyki raka piersi realizujemy nieprzerwanie od 2003 roku.

Festiwal Piosenki o Zdrowiu - 17 maj 2024

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa mazowieckiego organizuje festiwal już od 31 lat. Było to dla nas wyjątkowe wydarzenie, gdyż po raz pierwszy byliśmy organizatorami Festiwalu. Wydarzenie przygotowaliśmy przy współudziale Domu Kultury w Zwoleniu. Fundatorem nagród był Burmistrz Zwolenia. Patronat medialny nad wydarzeniem objął Obiektywnie.info.pl.

Głównym założeniem festiwalu było motywowanie dzieci i młodzieży do dbania o zdrowie, zainspirowanie ich tematyką zdrowego odżywiania, profilaktyki nałogów, profilaktyki chorób, higieny osobistej oraz bezpiecznego wypoczynku, poprzez połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją treści prozdrowotnych. W konkursie wzięło udział 44 uczestników. W trakcie festiwalu każdy z uczestniczących zespołów zaprezentował autorski utwór dotyczący tematów związanych z prozdrowotnymi przesłankami. Uczestnicy konkursu przygotowywali się pod okiem swoich opiekunów. Wszyscy finaliści otrzymali medale, dyplomy, nagrody rzeczowe oraz statuetki dla 3 kategorii wiekowych.

Organizatorzy festiwalu starali się stworzyć atmosferę zabawy i radości z muzyki, łącząc ją z edukacją prozdrowotną. Komisja konkursowa dokonała oceny finalistów oraz utworów wokalno-muzycznych pod względem: treści prozdrowotnych, umiejętności wokalnych, walorów artystycznych.

I miejsce zdobyła Aleksandra Gleguła ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Tczowie - II Kategoria wiekowa. Laureatka reprezentowała powiat zwoleński na arenie wojewódzkiej w Siedlcach 06.06.2024 r.

Współpraca z jednostkami samorządowymi i innymi służbami

Działania edukacyjne i profilaktyczne realizowane były we współpracy z samorządami lokalnymi, Komendą Powiatową Policji w Zwoleniu, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Zwoleniu, SP ZZOZ w Zwoleniu.

Udzielano pomocy i poradnictwa merytorycznego, metodycznego i organizacyjnego oraz udostępniono pomoce dydaktyczne i edukacyjne realizatorom działań prozdrowotnych.

VI. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Statutowa działalność **Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego** na terenie Powiatu Zwoleńskiego dotyczy:

- uzgadniania wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów planów zagospodarowania przestrzennego,
- wydawania opinii odnośnie obowiązku sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko i ustalaniu jego zakresu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadniania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadniania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów budowlanych, w tym dokumentacji dla zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- uzgadniania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy,
- kontroli obiektów w trybie art. 56 ust. 1 ustawy Prawo Budowlane,
- wydawania innych decyzji i opinii wynikających z obowiązującego ustawodawstwa.

W 2024 r. realizowane były zamierzenia oraz sprawy według bieżących potrzeb:

1. Przeprowadzono **6 kontroli** dopuszczającą obiekt do użytkowania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.
2. Wydano **24 opinii sanitarnych**, w tym:
   a) 10 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko , w tym m.in.:
      - 5 dotyczących przebudowy dróg,
      - 1 dotycząca rozbudowy zakładu produkcyjnego,
      - 1 dotycząca budowy elektrowni fotowoltaicznej,
      - 1 dotycząca budowy stacji regazyfikacji gazu skroplonego,
      - 1 dotycząca budowy 10 budynków mieszkalnych,
      - 1 dotycząca przebudowy oczyszczalni ścieków.

   b) 8 opinii uzgadniających dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w tym:
      - 5 opinii dot. projektów budowlanych;

   c) 3 opinie dot. projektów zmiany sposobu użytkowania istniejących obiektów lub pomieszczeń na potrzeby pomieszczeń handlowych i usługowych;

   d) 1 opinię w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

   e) 5 opinii dotyczące zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

3. Wydano **29 postanowień** dotyczących projektów decyzji o warunkach zabudowy dla planowanych inwestycji.
4. Wydano **15 decyzji** obciążających opłatą za wykonywane czynności w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów, a ich liczba zależy w dużej mierze od liczby przedsięwzięć planowanych i realizowanych w powiecie w danym roku.